

PRILOG PROUČAVANJU PORODICE ARIFOVIĆ IZ TUTNJEVCA

Sažetak

Ovim radom su obuhvaćeni osnovni podaci o porodici Arifović iz naselja Tutnjevca kod Srebrenika. Osnovni izvori za pisanje rada su matična knjiga, odnosno Domovnica džemata Špionica koju je vodio matični imam u periodu od 1927-1945. godine, zatim dokumenti austrougarske gruntovnice iz 1887. godine, te porodična predanja kao i kazivanja starijih stanovnika naselja Tutnjevca. Ovo je prvi rad koji se bavi istraživanjem genealogije ove porodice čime se zapravo stvara podloga za dalja istraživanja ove ali i ostalih porodica koje su nastanjivale naselje Tutnjevca u prošlosti. Rad sadrži i porodično stablo porodice Arifović kroz četiri generacije.

Ključne riječi: *Arifovići, Tutnjevca mahala, Jašarević Arif, Hašim, Ahmed(t), porodično stablo.*

Uvod

Prezimana koja nosimo u Bosni i Hercegovini se javljaju relativno kasno. Etnolozi navode da prezimana nekada nisu ni postojala, nego smo uz svoje ime nosili i očevo, takozvani patronim, kao bližu odrednicu svog identiteta (npr. Mehmed Husin, Ibrahim Omerov, i sl.). Kasnije su imena očeva pretvarana u prezime (npr. Mehmed Husić, Ibrahim Omerović, i sl.). Tako su izvedena prezimana po ocu, nekada i po nadimku, a znatno rjeđe po majci.

Ovo nije jedini način nastanka prezimana jer su ona nastajala i kao ergonimi (prezimana dobijana po zanimanju nekog od članova porodice, npr. Kovač, Puškar, i sl.), zatim kao toponimi (npr. Zeničan, Tuzlak, Sarajlija, i sl.), ali jeste najčešći način nastanka prezimana na ovim prostorima. Historičari uvođenje prezimana za porodice na ovim prostorima vezuju za period austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini, od kada su se ustalila tadašnja prihvaćena prezimana.

Familija Arifović iz mahale Tutnjevca predstavlja jednu od desetak porodica koje su nastanjivale ovo malo naselje kroz devetnaesto i dvadeseto stoljeće. Prikupljena građa i predaje ne govore o tome od kada su Arifovići nastanjeni u Tutnjevcu. Za sad imamo samo mogućnost da govorimo o vremenu i okolnostima nastanka ovog prezimana, dok o precima ove porodice koji nisu nosili ovo prezime a nastanjivali su Tutnjevca, ne možemo govoriti.

Svoje prezime Arifovići duguju Jašarević Arifu koji je živio u devetnaestom stoljeću u Tutnjevcu i po njegovom imenu sinovi Hašim i Ahmed su prilikom sastavljanja gruntovnice 1887. godine odlučili da se prezivaju, dodajući sufiks -ović na očevo ime, a po svemu sudeći i njihov otac je po očevom imenu bio upisan kao Jašarević (Arif Jašarev – Arif Jašarević). Znači, kada je u pitanju nastanak prezimana porodice Arifović njega možemo vremenski vezati za kraj devetnaestog stoljeća, odnosno period austrougarske uprave Bosnom i Hercegovinom.

Tutnjevca

Naselje Tutnjevca po svom administrativnom ustrojstvu pripada mjesnoj zajednici Centar Špionica i gravitira kao najsjevernije naselje općine Srebrenik. Po svom geografskom položaju nalazi se na obroncima planine Trebave, jednim dijelom naslonjen na lijevu obalu rijeke Tinje koja se ispriječila između Trebave i susjedne Majevice.

U središtu naselja koje se ravnomjerno rasporedilo oko glavnog raskršća „merajke“ u naselju, bila je smještena porodična kuća Arifovića. U ranijem vaktu, tačnije 1910. godine familija Arifović u Tutnjevcu je brojila dvije porodice koje su stanovale u kućama pod rednim brojem 130. i 131. Kuća pod rednim broje 130. u kojoj je stanovao stariji Arifov sin Hašim sa svojom ženom i pet kćeri nije dočekala popis iz 1931. godine. Starješina kuće je preselio na onaj svijet, kćeri se poudale, tako da niko nije ostao da živi u toj kući. Mlađi Arifov sin Ahmed 1927. godine kada je vršen popis nije bio među živima, a njegovo domaćinstvo je vodio njegov sin Ahmet sa svojom višočlanom porodicom.

Stradanja u Drugom svjetskom ratu nisu poštedila ni ovu familiju. Najstariji Ahmetov sin Čamil kao sudionik NOR-a, na samom završetku rata biva mučki ubijen u jednoj zasjedi koja je postavljena prilikom čišćenja terena od domaćih izdajnika. Njegovo ime se nalazi ispisano na zajedničkoj spomen kosturnici stradalim u Drugom svjetskom ratu, koja se nalazi u gradskom parku u Srebreniku.

O životu Arifovića u naselju Tutnjevac svjedoče i nišani koji se nalaze na lokalnom mezarju na sjevernom izlazu iz naselja. Mezarje je novijeg datuma, najvjerovatnije iz treće dekade dvadesetog stoljeća, kada je stavljeno u funkciju. Posljednji koji je iz ove familije ukopan u ovo mezarje je Ahmetov sin Adem 2006. godine.

Nažalost, nadgrobni spomenici umrlih članova ove familije iz devetnaestog i prve polovine dvadesetog stoljeća, koji bi isto tako mogli biti značajan izvor informacija nisu sačuvani, te se trajno gube kao mogući trag za izučavanje ove familije.

Razvoj Arifovića

Prilikom sastavljanja austrougarske gruntovnice 1887. godine, navodi se da su nekretnine koje su pripadale umrlom Jašarević Arifu iz Špionice Turske – Tutnjevac mahale, knjiže na njegove sinove Hašima Arifovića i malodobnog Ahmeda Arifovića. Umrli je posjedovao sljedeće nekretnine: kućište sa kućom na k.č.848 (površine od 700 m²), bašča (šljivik) „Potok“ na k.č.829/1 (površine od 1685 m²), bašča (šljivik) oko kuće na k.č.847/1 (površine od 1000 m²), bašča (šljivik) oko kuće na k.č.847/2 (površine od 350 m²), sve u statusu mulka. Sve navedeno se nalazilo u Tutnjevca mahali.

O životnom rasponu spomenutog Arifa ne možemo precizno govoriti, ali u nekim okvirima se može konstatovati da je rođen prije 1850. godine, a da je umro prije 1887. godine¹.

O Arifovim sinovima imamo nešto više podataka. Njegov stariji sin Hašim je rođen 1867. godine. Bio je u braku sa Ajišom (rođ.Bašić) koja je bila tri godine mlađa od njega i sa njom je stekao pet kćeri: Hasibu udata za Omić-a iz Špionice Turske, Havu (1893), Eminu (1900) udata u Sladnu, Zlatiju i Nazu. Hašim je umro 15.3.1912. godine, a supruga mu Ajiša 1.5.1932. godine.²

Kada je u pitanju drugi Arifov sin Ahmed ili Ahmet koji je 1887. godine bio malodoban, znači imao manje od osamnaest godina, o njemu nemamo puno dostupnim informacija i može se govoriti samo okvirno. Zna se da nije mogao biti rođen prije 1870. godine, niti je bio živ 1927. godine kada je vršen upis u Domovnicu. Isto tako iz Domovnice saznajemo da je bio oženjen sa Hafizom rođ.Čehajić (1870-1942),³ te da je s njom imao četvero djece i to: sina Ahmeta (1892); te kćeri: Hanifu (1892) udata u Sladnu za Sinanović Halila,⁴ Fatimu udata u Babunoviće, i Ajišu (1902) koja je bila udata za Brkić Hasana (1890-1929),⁵ a kasnije nakon njegove smrti se preudala za Hasić (Mujkanov) Rašida iz Tutnjevca mahale.⁶

Većina potomaka iz porodice Arifović potiče preko Ahmeta i Hanife (djev. Ibrišević) rođene 1899. godine, koji su rodili četiri sina i četiri kćeri. Sva djeca Ahmeta i Hanife su rođena

¹ Dokumenti austrougarske Gruntovnice iz 1887.godine, Srebrenik, uložak broj: 46.

² Domovnica džemata Špionica od 1927-1945, str.175.

³ Domovnica, str.176.

⁴ Hanifa je u braku sa Sinanović Halilom rodila troje djece, sinove Muniba (1922) i Džemila (1932), te kćerku Zulu udata za Kopačić Hamida.

⁵ Domovnica, str.1. (Ajiša je sa Hasanom imala dvoje djece: sina Ahmeta (1922) i kćerku Fatimu (1925).

⁶ Domovnica, str.171. (sa Rašidom je Ajiša imala sedmero djece: Ismet (1932), Esma (1935), Rifat (1938), Hava (1939), blizanke Mejru i Fatimu (1942) te Husu (1944).

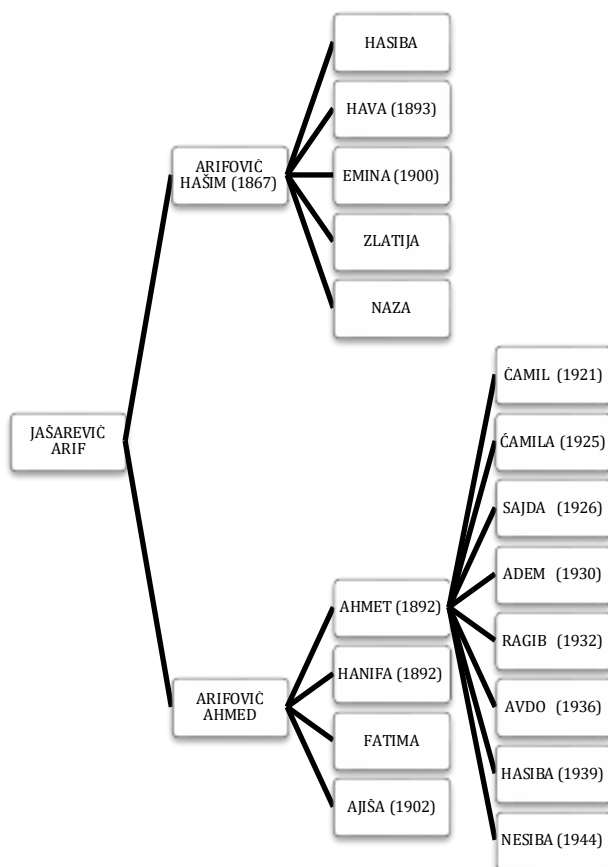
prije Drugog svjetskog rata i to: Ćamil (1921), Ćamila (1925), Sajda (1926), Adem (1930), Ragib (1932), Avdo (1936), Hasiba (1939) i Nesiba (1944)⁷.

Najstariji sin Ćamil je, kao što je već kazano, ubijen u Drugom svjetskom ratu. Ostali sinovi su potražili nafaku kao rudari na Hrvatskom poluotoku Istra. Adem je zaradio penziju kao rudar, Ragib je poginuo relativno mlad, a Avdo poznatiji u narodu po imenu Kadrija je promijenio nekoliko poslova ali se ni na jednom nije zadržao duže vrijeme. U mladosti je pokazivao određeni interes za nogomet i nastupao za nogometni klub „Irac“ iz Špionice.⁸

Kćeri su se udale uglavnom u obližnja mjesta: Ćamila (udata Suljić) i Hasiba (udata Karić) u Ljenobud, Sajda (udata Ćović) u Rapatnicu, Nesiba (udata Ćenanović) u Brčko. Od osmero Ahmetove i Hanifine djece još su u životu dvije namlade kćeri Hasiba i Nesiba. Hasiba sa mužem Agom živi u porodičnoj kući u Ljenobudu, a Nesiba nakon što je ostala sama, te nakon proživljenih ratnih trauma u toku prethodnog rata u Brčkom, prodaje stan u Brčkom i nastanjuje se u Srebreniku gdje živi u malom stanu u centru Srebrenika.

Porodično stablo

Rodoslov ili porodično stablo familije Arifović iz Tutnjevca koje je predstavljeno u ovom radu obuhvata četiri generacije ove familije. Kada je u pitanju vremenski okvir, ovim porodičnim stablom je obuhvaćen period od sto godina ili konkretnije period od 1845.-1945. godine. Rad na ovom polju nije završen. Daljim istraživanjem, nadam se da će se doći do podataka kojih smo ostali uskraćeni u ovoj fazi istraživanja.

⁷ Ibid.

⁸ Veselčić, N., *Špionica u prošlosti i sadašnjosti*, Lukavac, 2004., str:80.

Zaključak

Genealoško istraživanje familije Arifović iz Tutnjevca pokazuje da je porodično predanje relativno oskudno konkretnim informacijama iako se radi o ne tako davnom prošlom vremenu, i da su podaci do kojih se došlo uz pomoć korištene dokumentacije uglavnom nepoznanica za žive članove ove familije. Usmena predaja koja je ostala sačuvana kod starijih stanovnika Tutnjevca također se doima veoma blijedom i ukazuje na činjenicu da su ne tako davna vremena već pala u zaborav.

Kada su u pitanju pisani izvori činjenica je da administrativna procedura oko pristupa radnoj dokumentaciji koja predstavlja temelj za ovaj vid istraživanja nije nimalo jednostavna i otežava rad na ovom polju. Nadgrobni spomenici iz ranijeg perioda nisu sačuvani i trajno su izgubljeni kao izvor sa kojeg bi se crpile informacija za ovakva i slična istraživanja.

Zbog navedenog smatram da postoji opravdanost ovakvih istraživanja i pisanja radova koji bi tretirali rodoslove porodica, jer bi se u protivnom mogli suočiti sa pojavom gubljenja ličnog i kolektivnog identiteta.

Iako je ovo istraživanje vremenski propratilo familiju Arifović samo do kasnog osmanskog perioda ono bi moglo biti solidna osnova za nastavak istraživanja ove familije kako u domenu daljih istraživanja razvoja ove familije tako i drugih familija koje su živjele na spomenutom lokalitetu.

Izvori i literatura

1. Domovnica džemata Špionica od 1927-1945.
2. Dokumenti austrougarske Gruntovnice iz 1887. godine, Srebrenik.
3. Veselčić, N., *Špionica u prošlosti i sadašnjosti*, Lukavac, 2004.
4. Porodično predanje, intervju sa Arifović (Ćamil) Safetom (udata Demirović), iz Srebrenika, rođena 1942. godine, obavljen 17.7.2014. godine.
5. Porodično predanje, intervju sa Sinanović (Halila) Džemil iz Sladne, rođen 1932.godine, obavljen 25.7.2014. godine
6. Porodično predanje, intervju sa Arifović Ramzom (rođ.Karić) iz Tutnjevca, rođena 1940. godine, obavljen u julu 2014.godine.
7. Intervju sa Čandić (Mehmeda) Beganom iz Tutnjevca, rođen 1947. godine, obavljen u toku mjeseca jula 2014.godine,
8. Intervju sa Karaćević (Fehima) Ahmetom iz Tutnjevca, rođen 1938. godine, obavljen u mjesecu julu 2014. godine,
9. Natpisi sa nišana – nadgrobni spomenika.